

# کرونده راستین

اندیشه‌هایی درباره ماهیت نهضت‌های جمعی

www.ketab.ir

نوشته: اریک هافر

ترجمه: دکتر کریم سنجابی

|                     |                                                                                                             |
|---------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| سرشناسه             | هوفر، اریک، ۱۹۰۲ - ۱۹۸۳ م. Hoffer, Eric                                                                     |
| عنوان و نام پدیدآور | گرونده راستین: اندیشه‌هایی درباره ماهیت نهضت‌های جمعی / نوشته اریک هافر؛ ترجمه کریم سنجابی.                 |
| مشخصات نشر          | تهران: سنا، ۱۳۹۹.                                                                                           |
| مشخصات ظاهری        | ۲۲۱ ص.                                                                                                      |
| شابک                | ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۷۹۴-۰-۸                                                                                           |
| وضعیت فهرست‌نویسی   | فیبیا                                                                                                       |
| یادداشت             | عنوان اصلی: The true believer: thoughts on the nature of mass movements, [2019] 1951.                       |
| یادداشت             | کتاب حاضر اولین بار با عنوان "روانشناسی توده‌ها و جنبش‌ها" در سال ۱۳۷۳ توسط انتشارات آناهیتا منتشر شده است. |
| عنوان دیگر          | اندیشه‌هایی درباره ماهیت نهضت‌های جمعی.                                                                     |
| عنوان دیگر          | روانشناسی توده‌ها و جنبش‌ها.                                                                                |
| موضوع               | گروه‌های اجتماعی                                                                                            |
| موضوع               | Social groups                                                                                               |
| موضوع               | روان‌شناسی اجتماعی                                                                                          |
| موضوع               | Social psychology                                                                                           |
| موضوع               | مشارکت اجتماعی                                                                                              |
| موضوع               | Social participation                                                                                        |
| موضوع               | تعصب                                                                                                        |
| موضوع               | Fanaticism                                                                                                  |
| شناسه افزوده        | سنجابی، کریم، ۱۲۸۳ - ۱۳۷۴ م. مترجم                                                                          |
| شناسه افزوده        | Sandjabin, Karim                                                                                            |
| رده بندی کنگره      | HM۲۸۱                                                                                                       |
| رده بندی دیویی      | ۳۰۳/۴۸۴                                                                                                     |
| شماره کتابشناسی ملی | ۷۵۱۵۴۱۴                                                                                                     |

www.ketab.ir

## گرونده راستین

اندیشه‌هایی درباره ماهیت نهضت‌های جمعی

مؤلف: اریک هافر

مترجم: دکتر کریم سنجابی

ویراستار: دکتر پرویز سنجابی

ناشر: انتشارات سنا

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

تیراژ: ۲۰۰ جلد

قیمت: ۶۰،۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۷۹۴-۰-۸

آدرس: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، ابتدای وحید نظری شرقی، پ ۱۰۰، طبقه چهارم، واحد ۷ و ۸

تلفن: ۶۶۴۱۹۵۹۵      تلفکس: ۶۶۴۱۹۳۳۷

## فهرست مندرجات

|                                       |         |
|---------------------------------------|---------|
| پیشگفتاری بر ترجمه                    | أ.....  |
| پیشگفتار                              | د.....  |
| <b>بخش اول: دعوت نهضت‌های جمعی</b>    | ۱۷..... |
| ۱- میل به دگرگونی                     | ۱۹..... |
| ۲- میل به جانشین‌ها                   | ۲۹..... |
| ۳- تغییرپذیری نهضت‌های جمعی به یکدیگر | ۳۵..... |
| <b>بخش دوم: دعوت گروندگان بالقوه</b>  | ۴۱..... |
| ۴- نقش عناصر مطلوب در کارهای انسانی   | ۴۳..... |
| ۵- تنگدستان                           | ۴۵..... |
| تازه‌گدایان                           | ۴۵..... |
| فقر محض                               | ۴۷..... |
| فقر و آزادی                           | ۵۰..... |
| فقر و آفرینندگی                       | ۵۴..... |
| فقر و پیوندهای گروهی                  | ۵۵..... |
| ۶- ناجوران                            | ۶۹..... |
| ۷- خودخواهان مفرط                     | ۷۲..... |

|          |                                             |
|----------|---------------------------------------------|
| ۷۲.....  | ۸- جاه طلبان مواجه با فرصت‌های نامحدود..... |
| ۷۳.....  | ۹- اقلیت‌ها.....                            |
| ۷۵.....  | ۱۰- ملالت زدگان.....                        |
| ۷۷.....  | ۱۱- گناهکاران.....                          |
| ۷۹.....  | <b>بخش سوم: اتحاد عمل و قربانی نفس.....</b> |
| ۸۱.....  | ۱۲- مقدمه.....                              |
| ۸۵.....  | ۱۳- عوامل مشوق قربانی نفس.....              |
| ۸۵.....  | هویت یافتن در یک هیئت جمعی.....             |
| ۹۰.....  | صحنه‌سازی.....                              |
| ۹۳.....  | ناپسند شمردن وضع حاضر.....                  |
| ۱۰۳..... | «چیزهایی که نیستند».....                    |
| ۱۰۶..... | اصول عقاید.....                             |
| ۱۱۱..... | تعصب جزمی.....                              |
| ۱۱۷..... | زهت‌های جمعی و ارتش‌ها.....                 |
| ۱۲۰..... | ۱۴- عوامل اتحاد.....                        |
| ۱۲۰..... | کینه.....                                   |
| ۱۳۳..... | تقلید.....                                  |

## پیشگفتاری بر ترجمه

پس از کودتای ننگین بیست و هشت مرداد پدرم زنده یاد دکتر کریم سنجابی مانند بسیاری دیگر از همکاران و یاران دکتر محمد مصدق به دستور بانیان و کارگزاران کودتا تحت تعقیب بود.

در آن زمان پردغدغه یاران و فامیل صلاح را در آن دیدند که ایشان مدتی را دور از دسترس قوای انتظامی کودتا و در خفا بسر برند چه در آن هنگام هیچ تضمینی برای حفظ جان ایشان قابل تصور نبود. در زمان خلاء اختفا و پس از دوران پرکاری دست اندرکار بودن در مبارزه با استعمار انگلیس و ملی کردن نفت میهن و درگیری با عوارض خارجی و داخلی آن پدر میخواست که مشغولیتی مفید داشته باشد و بیشتر وقت خود را به مطالعه میپرداخت. در این دوران شمار بسیار معدودی از نزدیکان به دیدن ایشان میرفت از جمله من و زنده یاد برادریم خسرو که هر دو در اوایل دهین سالگی بودیم این وظیفه و سعادت را داشتیم. پنج شب بعد از ظهرها، پس از تعطیل مدرسه با رفتن به منزل اقوام، بعد پیاده گردی ها برای رد گم کردن و تاکسی سواری ها، خود را به منزل پنهانگاه پدر میرساندیم و شب و روزی در خدمت ایشان میگذشت. بخاطر دارم که در این دوران پدرگاهی خاطرات خود را از زیست در محیط ایل و روایت هایی از درگیری های عموها، پدر، و پدر بزرگش بیان می کرد. خاطراتی چون دوران جنگ جهانی اول و درگیری با سپاهیان متجاوز روس و عثمانی، و یا پشتیبانی و مهمانداری ایشان از سران فراری مشروطه خواه. یا داستان بمباران ناجوانمردانه ایل نشینان چوپان بدست ارتش انگلیس، یا همکاری نظامی با مشروطه طلبان برای استقرار دوباره مشروطیت و غیره که برای ما بسیار آموزختنی

و دلنشین بود. در این زمان پدر مشغول ویراستاری کتاب “ران ملخ” خاطرات عمویش علی اکبر سنجابی بود. مطالب این کتاب که بعدها چاپ شد نیز زنده گر خاطرات کودکی او بود.

در این دوران اختفا علاوه بر ویراستاری کتاب مذکور پدر میخواست که وقت را به نحو مفیدی بگذرانند از اینرو تصمیم گرفت که به خود زبان انگلیسی بیاموزد. او که به زبان فرانسه آشنایی کامل داشت با فراگرفتن مبانی دستوری زبان انگلیسی از طریق خودآموزهای موجود و سپس استفاده از واژه نامه های فرانسه به انگلیسی و مطالعه رمان هایی چون “انا کارنینای تولستوی” به هر دو زبان توانست توانایی درخوری در خواندن متون به زبان انگلیسی بیابد.

دوران پس از اختفا اغلب پر از غم و دشوار بود. ایشان بارها بخاطر فعالیت های سیاسی بازداشت و زندانی شد و در دوران انقلاب بهمن ۵۷ گرچه در ابتدا از سران انقلاب بود اما بزودی به علت اختلاف نظرهای بنیادین در روند دولتمداری و طرح قوانین کشور بخصوص قوانین جزائی و محدودیت آزادی ها با گردانندگان امور میهن درگیر شد و در این درگیری. در این زمان به پایمردی و کوشش یاران، ایشان و مادرم پس از سختی ها و صدمات بسیار جلای وطن کردند و پس از گریز و رفتن به فرانسه، به خواهش و کوشش من و همدلی و همقدمی برادرم خسرو، ایشان و مادر به امریکا آمدند و بقیه عمر را در آنزوا گذراندند. (شرح این همه درگیری ها در کتاب خاطرات ایشان به نام امیدها و ناامیدی ها آمده است).

در این دوران غربت پدر وقت را با خواندن و نوشتن میگذرانند. در فرصت هاگاهی سخن از چون و چرایی میهن میرفت؛ زمانی این گفتگوها مرا به یاد کتاب حاضر

نوشته فیلسوف استثنایی قرن بیستم امریکا انداخت و پس از ذکر آن، پدرمایل به مطالعه این کتاب شد.

اریک هافر فیلسوف خود آموخته ای استثنایی است که با روزمزدی و کار در کشتزارها و بعد با باربری در لنگرگاه کشتیهای تجارتی سالها امرار معاش می کرد و در اواخر عمر و پس از نگارش کتابها و مقالات درباره امور و آیینهای اجتماع و اخلاق به دعوت دانشگاه برکلی کالیفرنیا مشغول تدریس شد. کتاب حاضر که اولین کتاب اوست بازتابی از نگرش ژرف این استاد فرهیخته در روند جامعه است. گرچه مدتی از چاپ این کتاب گذشته اما مطلب مورد بحث بجا و بنیادین است.

پس از مطالعه پدر این کتاب را بسیار مفید و بجا یافت و دست به ترجمه حاضر زد. متن انگلیسی این کتاب گاهی بسیاری تکلف و مختصر و حتی گاه به ایجاز نگارش شده. پدر با دقتی که همیشه در کار ترجمه داشت نهایت کوشش اش بر آن بود که متن ترجمه و لغات انتخابی تا حد امکان بسیار نزدیک به فکر و اندیشه و سبک نگارش نویسنده باشد تا هدف او برای انتقال صحیح و دقیق متن کاملاً مراعات و حراست شود. این کتاب اولین از سه کتاب علوم اجتماعی است که ایشان در دوران زندگی دور از وطن ترجمه کرد. ما فرزندان ایشان میدانیم که ترجمه دیگری از این کتاب در دسترس فارسی زبانان هست اما واجب دیدیم که زحمت ایشان بی ثمر نماند و کتاب حاضر را به یاد بود بیست و پنجمین سال درگذشت آن زنده یاد به هم میهنان و همزبانان تقدیم می کنیم.

دکتر پرویز سنجابی.  
استیل و اتر مینه سوتا  
تیرماه ۱۳۹۹ خورشیدی